

М.Г. Лебединець

Яким був Олександр Гаврилович ЯХНИЦЯ

Запорізький державний медичний університет

З Олександром Гавриловичем Яхницею я познайомився влітку 1965 року, коли за конкурсом отримав посаду асистента на кафедрі анатомії Запорізького медінституту.

З'ясувалось, що Олександр Гаврилович – учень професора Дніпропетровського медичного інституту К.Д. Філатової, яка працювала над докторською дисертацією під керівництвом мого вчителя Р.Д. Синельникова. Більше того, на нашій кафедрі працювали доцент і декан лікувального факультету С.К. Гордієнко, асистент М.Й. Левін, асистент Є.І. Холодна, також учні Рафаїла Давидовича, асистент Ж.П. Архіпова – учениця професора Симферопольського медичного інституту В.В. Бобіна, доцент Л.Г. Буковська – учениця професора Донецького медичного інституту М.Д. Довгялло. А Р.Д. Синельников, В.В. Бобін і М.Д. Довгялло були учнями видатного харківського вченого, академіка В.П. Воробйова, який бальзамував тіло В.І. Леніна. Працював з нами й асистент В.В. Ратушняк, який приїхав зі Львова. Виходить, що до Запоріжжя з'їхались «онуки» В.П. Воробйова, шанованого в наукових колах за професіоналізм, компетентність, вимогливість, колегіальність, толерантність, любов до студентів. Варто сказати, що саме таким був і Олександр Гаврилович, тому нам працювалось з ним легко.

Від самого початку роботи в Запоріжжі (грудень 1964 р.) О.Г. Яхниця працював як організатор кафедри анатомії та медичного факультету загалом. Під його керівництвом облаштовувались навчальні кімнати, музей, наукові лабораторії, рентген-кабінет, лекційна аудиторія, морг і препаративні, підготовано навчально-методичну документацію. Крім того, Олександр Гаврилович зумів домовитись з керівництвом Дніпропетровського, Харківського, Одеського і Кримського медичних інститутів про передачу підручників з анатомії та інших медико-біологічних і клінічних дисциплін.

У 1966 році його призначено на посаду проректора з навчальної та наукової роботи. Олександр Гаврилович любив читати лекції, майстерно препарував, був надзвичайно чутливим до всього нового, що поліпшувало навчальний процес і об'єктивізувало оцінку знань студентів. Саме він запровадив навчальну картку студента і підтримав застосування рейтингової оцінки знань ще у 1980-х роках, і ми провели два семінари для викладачів інституту.

Олександр Гаврилович ніколи не читав однакових

лекцій з однієї і тієї ж теми. Після лекції він збирав нас, готував чай і прохав висловити свою думку. А його зауваження щодо лекцій доцентів завжди були толерантними і суттєвими.

У 1966 році разом з М.Р. Деряпою, завідувачем кафедри філософії, Олександр Гаврилович організував і керував семінаром «Філософські проблеми медицини і біології», що став школою підвищення кваліфікації викладачів передклінічних дисциплін. Нас вражала його компетентність і вміння організувати цікаву дискусію. Ми відчували, що до кожного семінару він серйозно готувався, і тягнулись до його рівня. Особливо толерантно він вів дискусію в міському клубі віруючих та атеїстів (це був єдиний в СРСР такий клуб). Він фактично втихомирював багатьох занадто наполегливих атеїстів, які могли образити опонентів. Тож, віруючі з повагою ставились до Олександра Гавриловича.

У 1967 році ми провели перший вечір «Прощання другоккурсників з кафедрою анатомії». Олександр Гаврилович прохав студентів висловити власну думку про колектив кафедри, а також заохочував викладачів брати участь в організації і проведенні таких заходів. Він любив дотепне слово, доброзичливий гумор, добре знав твори Степана Руданського, Остапа Вишні та інших українських письменників і поетів. Особливо захоплювався історичною і філософською літературою, зокрема працями М.О. Бердяєва.

Про себе Олександр Гаврилович розповідати не любив. Ми лиш здогадувались, що не всім подобалась його самодостатність, вимогливість до себе, колег, керівництва і студентів. До речі, в КПРС він вступив уже в 50 років, коли був проректором.

Через тяжку хворобу у 1972 р. Олександр Гаврилович повернувся на кафедру, яку він дуже любив. Всі знали про гострий аналітичний розум, енциклопедичні знання, доброзичливість Олександра Гавриловича і завжди звертались до нього за порадою. Двері кабінету завідувача кафедри і проректора були завжди відкриті.

Вже коли Олександр Гаврилович жив у Києві, бо після виходу на заслужений відпочинок поїхав до своїх дітей і онуків, ми часто зупинялися у нього, а він завжди був радий зустрічам. До останніх днів Олександр Гаврилович уважно стежив за політичним життям, вболівав за Україну.

Дякуємо долі, що дала нам щастя працювати і спілкуватися з такою неповторною особистістю.

Відомості про автора:

Лебединець М.Г., к. мед. н., доцент каф. анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії ЗДМУ.

Адреса для листування:

Лебединець М.Г. 69035, м. Запоріжжя, пр-т Маяковського, 24.
Тел.: (061) 233 33 56.